

Lotteritilsynet

Postboks 800
6805 Førde

postmottak@lotteritilsynet

Deres referanse: 17/02977-6/501

Kristiansand, mandag 24. september 2018

Høringsuttalelse – Endringer i bingoregelverket

Norsk Lokalradioforbund (NLR) viser til høringsbrev av 03.05.2018 med forslag til forskriftsendringer i bingoforskriften. Frist for å inngi høringsuttalelse er satt til 1. september 2018. NLR takker for muligheten til å uttale seg i sakens anledning.

NLR er en medlemsbasert bransjeorganisasjon for norske lokalradiostasjoner. NLR organiserer 120 små og store lokalradioer i hele Norge. Våre medlemsstasjoner er av ulik størrelse og opererer både i det ideelle og det kommersielle landskapet. NLRs viktigste oppgave er å arbeide for gode og stabile rammebetingelser som sikrer en sterk, varig og lønnsom bransje.

BAKGRUNN FOR HØRINGEN

I forbindelse med Stortingsmelding 12 (2016–2017) – «Alt å vinne— Ein ansvarleg og aktiv pengespillpolitikk», har Lotteritilsynet på oppdrag fra Kulturdepartementet utarbeidet forslag til forskriftsendringer i bingoforskriften. Stortingsmeldingen la klare føringer for hvilke endringer forslaget skulle omhandle. Tilsynet har likevel foreslått enkelte korrigeringer som ikke er omtalt i meldingen.

Stortingsmeldingen omtaler regjeringens politikk på pengespillfeltet. På bakgrunn av de siste årenes utvikling i pengespillmarkedet, har regjeringen sett behov for en ny helhetlig gjennomgang av pengespillpolitikken. Det sentrale spørsmålet som søkes besvart i meldingen er hvordan man skal utforme en ansvarlig pengespillpolitikk for fremtiden. Kapittel 16 omhandler bingo. Her vurderer departementet hvilke mål som bør ligge til grunn for bingopolitikken, og behovet for endringer i de gjeldende ansvarlighetsrammene og reguleringa av bingo. Endringene i reglene som blir vedtatt skal tre i kraft med virkning fra 01.01.2019.

FORSLAGETS DIREKTE KONSEKVENSER FOR LOKALRADIO

Selv om stortingsmeldingen ikke nevner radiobingo eksplisitt i forslag til politiske tiltak, har foreslåtte forskriftsendringer også konsekvenser for lokalradio. Høyere premier og toårig tillatelsesperiode er de direkte effektene for lokalradiobransjen i Lotteritilsynets anbefaling til nytt bingoregelverk. Den største ringvirkningen for bransjens del er likevel at forslaget åpner for at bingospillere kan delta i hovedspillet i en bingohall via internett. Det betyr at

lokalradio ikke lenger har enerett til å bingospill hjemmefra og at konkurransesituasjonen vil endres.

RADIOBINGO SOM ØKONOMISK BÆREBJELKE

Helt siden radiobingo ble innført i Norge i 1986 for å sikre lokalradioene finansielt grunnlag for drift, har bingo vært en vesentlig del av omsetningen for mange lokalradiostasjoner. Dette gjelder spesielt i områder utenfor de største byene hvor radiobingo på mange måter utgjør eksistensgrunnlaget for en anseelig mengde lokalradioer.

I følge Medietilsynets seneste medieøkonomirapport rapporterte 52 lokalradioer at de hadde inntekter fra bingo i 2015. Den samme rapporten viser at lokalradioenes samlede bingoinntekter har sunket med 14 prosent fra 2010 til 2016. Inntekter fra bingo utgjorde i 2016 knapt 48 millioner kroner, nær 3 millioner kroner lavere enn året før. Bingo utgjorde omlag 57 prosent av disse radioenes samlede driftsinntekter og Medietilsynet konkluderer med at bingoinntekter i løpet av det siste året har blitt en viktigere inntektskilde for et betydelig antall lokalradioer.

Radiobingo er med andre ord en særdeles avgjørende bidragsyter for å opprettholde språkrøkt, ytringsadgang og mangfold, spesielt i distriktene. Ikke minst er radiobingo en viktig sosial møteplass på landsbygda, og bidrar til aktivitet samtidig som den finansierer driften av lokalradiokanalene.

ØKONOMISK STATUS FOR LOKALRADIOBRANSJEN

Med fortsatt økonomisk turbulens og stadig utvikling innenfor teknologi og menneskers vaner i forhold til bruk av ulike mediekanaler, skapes både utfordringer og muligheter for mediene i Norge. På få år har økonomien i den norske mediebransjen vært gjennom fundamentale endringer – både når vi ser på omsetning, lønnsomhet og forholdet mellom de ulike inntektskildene. Lokalradio er ikke noe unntak i denne sammenheng.

Samlet har tradisjonell lokalradio i Norge gjennomgått svært krevende år og over tid stått i en svak finansiell stilling. Særlig de to siste årene har vært meget utfordrende for mange lokale radiostasjoner. Tall NLR har innhentet fra Medietilsynet viser at antall ansatte årsverk i norske lokalradiostasjoner er redusert med 60 prosent fra 2011 til 2016. Det betyr at langt over halvparten av arbeidsplassene i lokalradio er borte på bare fem år. Antallet frivillige medarbeidere har også hatt en sterk tilbakegang i samme periode.

Fellesnevneren er at de aller fleste lokalradiostasjoner baseres på en rasjonell og effektiv driftsmodell med lave driftskostnader, få ansatte og stor grad av frivillighet. Lokalradiosektoren er derfor svært sårbar for økonomiske konjunkturer og økt konkurranse. Der andre medier gjennomfører innsparing, nedbemanning, oppsigelser og sluttpakker, driver de fleste lokalradioer allerede på et eksistensminimum og det er derfor ofte ikke rom for kostnadsbesparende tiltak.

Inntektene sank for alle typer lokalradioer i 2016, og alle de viktigste inntektskildene hadde en negativ utvikling fra 2015 til 2016, herunder også radiobingo. Dette kommer klart til syne i Medietilsynets økonomirapport for 2017. Rapporten som for første gang differensierte

resultatene på ulike typer av lokalradiostasjoner, viser at ordinær lokalradio som ikke er en del av et nasjonalt nettverk, har lav lønnsomhet. I et slikt perspektiv, under krevende økonomiske forhold og herunder fallende bingoomsattning, er det viktig å legge til rette for gode statlige rammevilkår som sikrer bransjens eksistens.

NLR har i lengre tid uttalt et presserende behov for å revitalisere bingoforskriften. Både for å gjøre bingo spillet mer attraktivt i konkurranse med andre pengespill, men også for å utvikle spillet i takt med endrede teknologiske forutsetninger og spillevaner. Det er også vår mening at deler av dagens forskrift fordrer unødvendig mye administrative ressurser.

NLRs MERKNADER OG BETRAKTNINGER TIL FORESLÅTTE FORSKRIFTEENDRINGER

NLR har på vegne av lokalradiobransjen fremmet en rekke synspunkter og skriftlig innspill i forhold til tilsynets arbeid med ny forskrift. På generelt grunnlag er NLR svært positive til de fleste av endringsforslagene, slik de foreligger. Det er vår mening at Kulturdepartementet Lotteritilsynet har gjort et solid stykke arbeid, samtidig som man også har vært lydhøre overfor innkomne innspill. Enkelte av våre merknader for en ytterligere liberalisering av bingo regelverket, er derimot ikke drøftet i høringsbrevet og vi tillater oss derfor å repetere noen av disse i det videre. Vi tillater oss også å knytte kommentarer og betraktninger til enkelte av forslagene som vedgår bingo i lokalradio.

Forslag til endringer i gevinster i hovedspillet

Gevinstene i hovedspill på bingo ble sist endret ved forskriftsrevisjon i 2011. Lotteritilsynet foreslår å øke gevinstgrensene i hovedspillet til å ha en jackpot på 100 000 kroner. Dette er en økning fra 70 000 kroner som er rammene i dag. Rammen på 100 000 betyr at en enten kan ha en stor pott på til sammen kr 100 000, eller flere mindre potter der det samlede beløpet ikke overstiger maksimumsbeløpet. Det foreslås videre at det ikke skal være egne grenser for hvordan jackpotten bygges opp. Sistnevnte betyr at lokalradioen selv kan definere størrelsen på ny jackpot, når potten går ut. Den samlede gevinstverdi for den enkeltes spilledag holdes på dagens ramme som er inntil 25 000 kroner. Tilsynet foreslår dog en økning i enkeltgevinster fra 5 000 kroner til 10 000 kroner.

Lotteritilsynet baserer sitt forslag på at det i stortingsmeldingen er vist til at bransjen har bedt om en økning i gevinster i hovedspill på bingo og at det har vært lite problemspill relatert til dette spillet. Det vises til at ingen av de nevnte forslagene vil utgjøre noen vesentlig endring i risikoprofilen i spillet.

NLR er svært positive til en økning av gevinststørrelsen og mener dette er et viktig tiltak for å revitalisere radiobingo for å gjøre spillet mer interessant og attraktivt. Tilbakemeldinger fra våre medlemmer tilsier at antallet bingo spillere er på retur og at rekruttering av nye spillere er krevende. Flere melder også om til dels kraftige reduksjoner i bingoinntektene innværende år. Det kan være flere årsaker til dette, men det er liten tvil om at et stadig økende spilltilbud både fra Norsk Tipping, Rikstoto og på nett fra utenlandske spillerselskap, endrer folks spillevaner og stjeler av bingoomsattningen til lokalradioer i Norge.

For å fremme oppslutningen om radiobingo og derav opprettholde eller øke omsattningen, mener NLR det er et stort behov for å heve premiene for å styrke hovedspillet på bingo i

lokalradio/-fjernsyn. Etter vår mening vil noe høyere premiesatser bidra til å øke populariteten og derav muligheten til å nå fram til nye kundegrupper. All erfaring tilsier også at omsetningen øker i takt med oppsamlingsgevinstens størrelse. Derfor mener NLR det er utslagsgivende å ha premiesatser som sikrer en stabilitet i bingoinntektene og som hindrer omsetningsfall når oppsamlingsgevinsten går ut. NLR støtter derfor tilsynets forslag til endringer i gevinster i hovedspillet og de premierammene som lanseres.

Forslag til endringer i tillatelsesperiode

Lotteritilsynet foreslår å åpne opp for å gi tillatelser til bingo med varighet på inntil to år. Bakgrunnen for dette forslaget er at de fleste bingotillatelser er relativt like år for år. Det foreslås at regelen skal gjelde både for bingo med entreprenør og foreningsbingo (radiobingo).

NLR er helt på linje med Lotteritilsynet når man mener at dette således vil spare både forvaltningen og bingoentreprenører for administrativt arbeid med søknader.

Forslag om deltakelse i bingohallenes hovedspill i via internett

I forslaget til forskriftsendringer åpnes det for muligheten til å delta i hovedspill et i en bingohall via internett. Det vil si at spilleren ikke trenger å oppsøke bingohallen, men kan delta i bingospill over nett hjemmefra – ved utfylling på digitale skjermformater.

Bakgrunnen for forslaget er at dette kan være med å styrke omsetningen i bingo, og samtidig demme opp for konkurransen fra utenlandske spillerselskap. Det går også frem at dette tilbudet ikke skal utfordre eneretten Norsk Tipping har til å tilby nettbingo.

I forslaget heter det blant annet at spillene må følge den spilleplan som blir brukt i det fysiske lokalet der det spilles bingo. Dette betyr at det er begrensninger i hvilke tidspunkt det kan spilles bingo på nett. Lotteritilsynet foreslår at det stilles krav om at den enkelte spiller må registrere seg første gang ved personlig oppmøte i den konkrete bingohallen der en ønsker å spille hovedspill på nett. Dette vil være et tiltak for å sikre at det kun er spillere over 18 år som spiller og at det spilles til inntekt for lokale formål. Forslaget skisserer også andre begrensninger.

NLR er på generelt grunnlag skeptisk til å åpne for deltakelse i bingohallenes hovedspill i via digitale blokker med direkte trekning over Internett. Dette vil uten tvil skape en ny konkurransesituasjon for radiobingo, som per i dag tilbyr den eneste muligheten for å spille bingo i regulerte former, uten å oppsøke en bingohall.

Vi er av den oppfatning at radiobingo allerede er utsatt for sterk konkurranse gjennom et stadig mer omfattende spilltilbud fra statlig kontrollerte aktører og fra utenlandske spillerselskap. Å tillate nettdistribuert bingo for entreprenører, slik som foreslått, vil garantert gripe ytterligere inn i det snevre markedet hvor lokalradio opererer. NLR mener forslaget ikke tar høyde for hvordan forskriftsendringen vil kunne ha en negativ påvirkning for radiobingo.

Skal myndighetene likevel tillate slik spill, må man i alle fall sikre at aktørene konkurrerer

på like vilkår. Det er ikke tilfelle slik forslaget er utformet. Det er her verdt å merke seg at gjeldende forskrift regulerer radiobingo strengere enn entreprenørbingo. Der databingo kan spilles fra 07.00 til 24.00 daglig gjennom hele uken, har bingo i lokalradio/-fjernsyn kun tillatelse til ett spill ukentlig. Lokalradio har dessuten krav om at bingo blokker må skrives ut på papir, mens databingo spilles ved utfylling av bingo blokker på egnede digitale skjermformater.

NLR mener derfor at forskriften som et minimum må tilpasses slik at bingo i radio og TV også skal kunne avvikles fra digitale bingo blokker på mobil, nettbrett eller desktop. Ved innføringen av elektronisk salg av bingo blokker med virkning fra januar 2015, ble det satt som et krav at bingo blokkene fysisk må skrives ut på papir. I en digital tidsalder anser NLR dette som bakstrevensk, lite moderne, lite miljøvennlig og en bremsekloss for å adoptere ny teknologi. Med bakgrunn i at det nå åpnes for databingo over internett, kan ikke forbundet se noen vektige argumenter for at digital utfylling av bingo blokker på egnede plattformer ikke også skal kunne omfatte hovedspill i lokalradio. **Slik forslaget er fremsatt nå mener NLR at dette vil være sterkt konkurransevridende og ødeleggende for bingo i radio- og fjernsyn.**

NLRS FORSLAG TIL NY FORSKRIFTSENDRING

Forslag til endring i forskriftens § 26 – håndtering av usolgte bonger

I bingo forskriftens paragraf 26 heter det blant annet at: «Usolgte bonger skal leveres tilbake til arrangøren sammen med en underskrevet salgsoppgave før trekning. I særlige tilfeller kan Lotteritilsynet bestemme at usolgte bonger og salgsoppgave kan leveres etter at bingo spillet er avsluttet. Arrangøren skal i så fall på annen måte skaffe seg opplysninger fra utsalgsstedet før trekning om hvilke bonger som er solgt.»

For den enkelte lokalradio er det svært utfordrende og ikke minst tidkrevende å skaffe oversikt over solgte bingo blokker før spillet starter. Utsalgsstedene er spredt over et stort geografisk område, og spilleomgang må gjennomføres uansett hvor mange blokker som er solgt. De ansatte på utsalgsstedene har mange arbeidsoppgaver, og innrapportering blir ofte glemt/ikke prioritert. Særlig på steder hvor utsalgssteder ikke har formidlingsprovisjon. En ringerunde for å hente inn tall er krevende fordi stedene stenger på ulike tider. Dersom bingo avvikles i et lokale/spillehall er det ikke noe problem å håndheve dette, men med mange utsalgssteder er dette et ressurskrevende arbeid.

Det er to ulike måter å selge blokker på. Enten at blokkene er forhåndstrykket med ukenummer/år for spilleomgang, eller at blokkene stemples løpende. For førstnevnte vil blokkene være ubrukelige så fort spilleomgangen er over. Usolgte blokker må føres opp på skjema med nummerering, og ingen usolgte blokker kan dermed brukes i spilleomgang. For blokker som stemples løpende skal disse også selges i nummerrekkefølge, og på denne måten kan heller ikke blokker brukes utenom rekkefølgen. Påfølgende blokk blir første stemplet for neste spilleomgang, og blokkene følger nummerserien som er utlevert.

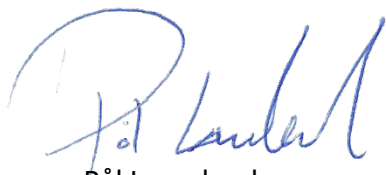
Den enkelte lokalradio er selv avhengig av systemer og rapporteringsrutiner som fanger opp muligheten for retur av bingo blokker, og muligheten for å benytte feil blokk i en omgang. Bakgrunnen for formuleringen i forskriften skal hindre at det selges blokker til feil uke, og at

det ligger like blokker ute. Ingen som driver radiobingo tjener på at disse tingene ikke er korrekt.

NLR mener derfor at kravet om å innhente salgsoppgave før trekning er unødvendig og ber derfor om at nåværende forskriftsformulering som nevnt i innledningen forenkles og endres til «usolgte bonger skal leveres tilbake til arrangøren sammen med en underskrevet salgsoppgave etter at bingospillet er avsluttet. Usolgte bonger skal makuleres av ansvarshavende».

Utover dette har ikke NLR ytterligere kommentarer til høringen.

Med vennlig hilsen
for Norsk Lokalradioforbund

Pål Lomeland
Daglig leder

Aslak Sommerfelt Skretting
Styreleder